Ady Endre

Ismeretlen Korvin-kódex margójára

Sírás és panaszkodás

Hozzád száll a mi nagy panaszunk, néhai való királyunk, Korvin, most, amikor a magyar fórumon, Pusztaszeren, új nagy kötést csinálnak a magyarok. Hajh, vajon újat-e? Serlegetekbe még nem ömlött felvágott ereitek nedve, még nem kész a lakoma. Nem hallgatnátok-e meg még a lakoma előtt az igriceket?

A mi mondanivalónk nem sok: értjük a magyar Athén fórumát, halljuk a szittya paripák prüszkölését. Tehát újból Európa ellen mentek, lovas magyarok? Az Időre röhögtök, miért legyen másként, mint Szvatopluk után: szent Ázsia nevében történetni fogtok előre.

Mi, fanyar igricek, azonban kiáltunk még egyet hozzátok. Omlásra készülő vérünket az egekig kiabáltatjuk föl: mit tettetek velünk? Mi komolyan vettük az Időt, mi 1896-ban komolyan 1896-ot írtunk, ti nem, ti csak 896-ot éreztetek akkor is. Meghurcolt benneteket ezer esztendő, át és átitatta véreteket kun vérrel, tatár vérrel, szláv vérrel, örmény vérrel, görög vérrel, germán vérrel, oláh vérrel. Ti már nem lehettek Koppányok s Gyulák, s ti Koppányok s Gyulák vagytok mégis.

Vívjátok a dühös szerelmi harcot Áron nyughatatlan népével: ebben a gyilkos ölelkezésben bíztunk eddig, a semita élesztőben, a zsidó segítségben. Elmúlt ez is, ez a bizalmunk: erős vagy te, Pusztaszer, erősebb vagy Jeruzsálemnél, erősebb vagy Babilonnál, erősebb vagy Rómánál, erősebb vagy Párizsnál. Légy hivalkodó: erősebb leszel Bécsnél is.

Néha úgy képzeljük, ebben van a ti életetek, véreink, magyarok. Hogy megálltok, s kemény koponyátokat előre szegzitek, nem csalóka, tarka ideálok befogadására, de - döfésre.

Hiszen álljatok meg, maradjatok meg, tartsátok meg koponyáitok kerekségét és keménységét, éljetek a magyar glóbus nagyszerűen ostoba hitében. De mit csináltok velünk, mi is magyarok vagyunk, és minket elbolondítottatok.

Meséljük el: Európa ámulására ezelőtt valami negyven és pár évvel újra fölbukkantatok én véreim. Nem akartátok, hogy Európa

állattenyésztő legyen miattatok: mert teste közepében benneteket tenyészt. Már akkor Petőfitek is volt, valami csodálatos kultúrcsiklandozás borzongó kéjére emlékeztetek.

Komp-ország, Komp-ország, Komp-ország: legképességesebb álmaiban is csak mászkált két part között: Kelettől Nyugatig, de szívesebben vissza.

Miért hazudták, hogy a komp - híd, - óh Potemkin, te kenetes kezű szent ember, te csak Katalin cárnőt csaltad meg.

Ideálisták és gonosztevők összeálltak, álság levegő-köveiből várakat csináltak, teleujjongták a világot, hogy a Kárpátok alatt kiépült Európa.

A Nyugattal szórványosan már régen elmátkázódtak itt lelkek, Magyarország durva ember-matériájából már kicsillant egy sereg differenciálódásra érett és alkalmas molekula. A nagy Humbug nem Európának ártott meg, a hazugságot itthon hitték el. Miért hazudtak már az apáinknak, és miért adták a hazugságot tovább? Mi nekünk váltig azt mondták, hogy itt Európa van, kultúréletre készültünk, s megfeszített idegekkel rángattuk magunkat egyre előbbre.

Közben zuhanások történtek, a Grünwald Bélák és a Péterfy Jenők menekültek, mihelyst tisztán láttak. Ki tudja, hányan és kik voltak ők, ki tudja, hányan jártak még rosszabbul, a többsége a szerencsétlen kiváltaknak csak vergődött. A nagy Humbugot meg nem ismerte, a nagy valóságba bele nem borzadt.

Bulgária nem csinál Ripeket a fiaiból, nem hiteti el velük, hogy ő kultúrállam. A plojesti oláh az ő nagylángú fiát elküldi szépen franciának, a szerb iskola nem tanítja, hogy a szerb géniusz ormain jár a kultúrának.

Minket kergettek előre, nem volt szabad hátranézni, meglátni, honnan megyünk robogva. Meglátni, hogy néhány Fáraóé ez az ország, hogy szennyes állati életben tartják a milliókat. A Fáraók azt akarták, hogy legyenek itt gúlák és piramisok. Vérét és idegét hordja össze néhány vak bolond: hivalkodjanak majd vele ők.

Tízezer ember előreszaladt, Európaivá vált idegben, vérben, gondolatban, kínban, szomjúságban. Egy túlfejlődött embertípus termett itt, mely előtte fut a magyar társadalomnak száz esztendővel legalább. Ezek a szent kengyelfutók nem is álmodták, hogy sarkukban százezrek nincsenek.

Íme egyszerre zúgás, a kendőzött Ázsia lemossa az arcát, szája bugyborékol, s kiárasztja folyóit, melyeknek áradata szörnyűséges, mint a Jankcekiángé.

Turulok kerengnek a levegőbe, nyílzáport lőnek a Nap felé, támadásra készülnek a magyarok. Hányadikra, mióta a betűtanító olasz papokat koncolták?

Nagy vagy én népem, nagy vagy én népem: ezer éve élsz folytonos harcban Európával, csapatokat gyűjtöttél közben, holott véreztél. De a gondolatot nem engedted győzedelmeskedni gyermekeid koponyáin, úgy élsz Európa közepén, mint eleven tiltakozás az állati élet megszűzietlenítése ellen. És hogy most utolsó dátuma járt le az Időnek, hatalmasabban kelsz fel, mint valaha: zajlik a tatárság a Kárpátok alatt.

Komp-ország megindult dühösen Kelet felé újra: egy kis sarka leszakadt a kompnak, ott maradt a nyugati partok táján vagy tízezer emberrel, mi lesz ezekkel? Aranyas felét nem bánjuk, aranyuk partra veti őket valahol Nyugaton, nem kénytelenek érezni, hogy nincs hova menni. Hogy elnyeli őket a magyar társaság, a valóság, melyre íme ma ébrednek szegény magyar Ripek, hogy ez elnyeli őket.

Morituri te salutant: új magyar társadalom, az elámítottak, a becsapottak, az előreszaladottak, a kijátszottak, a túlfejlődött magyar lelkek, a vértanúságra kiválasztott magyarok.

Ki-ki úgy oldja meg a maga nagy problémáját, ahogy tudja. Száz évvel előbbre élni nem lehet, bolygani az űrben nem lehet. Komp-ország Keletnek indul, kérezkedjék fel reá a gyenge.

És látom az új áldozatot Hadúrnak, az új Gellért-papokat. Élén az új magyar társadalomnak állnak az ordító táltosok. Szomorú embereket vonultatnak el. Akinek a homlokán ott vigyázatlankodik a Gondolat, akinek a szemeiből új érzések máglyája világít, akire rábizonyul, hogy szívesen áldozott az Eszme idegen és ékes isteneinek: az elveszett. Azt belesüllyesztik a mélységes, a piszkos, az örvénylő árba. Ave Caesar, morituri te salutant. De a halál előtt hallgass meg bennünket Hunyadi János fia.

Figyelő 1905.